

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 251/2022-42

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Lenkou Špiriakovou, PhD., J. Milca 11, Žilina, proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 28 Sa 25/2018 z 5. februára 2019 a rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 6 Asan 25/2020 zo 14. apríla 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 26. júla 2021 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 152 ods. 4 ústavy postupom a rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) č. k. 28 Sa 25/2018 z 5. februára 2019 a postupom a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „kasačný súd“) č. k. 6 Asan 25/2020 zo 14. apríla 2021. Navrhuje napadnutý rozsudok najvyššieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Okrem toho žiada priznať finančné zadost'učinenie a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že krajský súd napadnutým rozsudkom zamietol žalobu, ktorou sa sťažovateľ (ako žalobca) domáhal preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia Okresného úradu Žilina, odboru opravných prostriedkov, Žilina (ďalej len „druhostupňový orgán verejnej správy“), ktorý rozhodnutím č. OU-ZA-OOP1-2018/021970/Zan z 22. mája 2018 podľa § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (správny poriadok) zamietol odvolanie sťažovateľa a potvrdil rozhodnutie o priestupku Okresného úradu Žilina, odboru všeobecnej vnútornej správy, Žilina (ďalej len „prvostupňový orgán verejnej správy“), č. OU-ZA-OVVS2-2018/010460/240/GAS zo 7. marca 2018, ktorým sťažovateľ uznal vinným zo spáchania priestupku proti občianskemu spolunažívaniu podľa § 49

ods. 1 písm. d) zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o priestupkoch“), ktorého sa dopustil tým, že úmyselne narušil občianske spolunažívanie iným hrubým správaním a vyhrázaním ujmu na zdraví tým, že 12. decembra 2017 v čase približne o 8.00 h pred bytovým domom v [REDAKOVANÉ] na ulici [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] pri ističoch elektrickej energie povedal [REDAKOVANÉ]: „Ak sa ešte raz dotkneš tých ističov, dolámem ti ruky!“ a následne na neho kričal: „Si pedofil, úchylák, dcéra [REDAKOVANÉ] a tvoja žena [REDAKOVANÉ]!“ . Následne, keď [REDAKOVANÉ] telefonoval s políciou, sťažovateľ ho kopol nohou do chrbta a od vchodu do bytového domu, v ktorom býva, znovu vykrikoval na [REDAKOVANÉ]: „Ty pedofil [REDAKOVANÉ], pôjdeš do basy!“ . Podľa § 11 ods. 1 písm. b) zákona o priestupkoch v nadväznosti na § 12 ods. 1 a § 49 ods. 2 zákona o priestupkoch bola sťažovateľovi za spáchaný priestupok uložená sankcia – pokuta v sume 20 eur. Zároveň mu bola uložená povinnosť uhradiť štátu trovy konania v sume 16 eur. Sťažovateľ v žalobe vzniesol námietky týkajúce sa vyhodnotenia dôkazov (svedeckých výpovedí [REDAKOVANÉ] a jeho dcéry [REDAKOVANÉ], ako aj fotografie predloženej sťažovateľom) orgánmi verejnej správy, avšak krajský súd ich vyhodnotil ako nedôvodné. Po oboznámení sa s obsahom administratívneho spisu totiž krajský súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie druhostupňového orgánu verejnej správy vychádza z dostatočne zisteného skutkového stavu veci, ktorý je logicky vyhodnotený a po právnej stránke správne posúdený. Konanie sťažovateľa naplnilo všetky znaky skutkovej podstaty priestupku v zmysle § 49 ods. 1 písm. d) zákona o priestupkoch a takisto sankcia mu bola uložená v súlade s § 12 zákona o priestupkoch.

3. Proti uvedenému rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ kasačnú sťažnosť odôvodnenú tým, že krajský súd pri rozhodovaní porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci [§ 440 ods. 1 písm. g) Správneho súdneho poriadku (ďalej aj „SSP“)], v ktorej s poukazom na princíp prezumpcie neviny opätovne vzniesol námietky týkajúce sa vyhodnotenia dôkazov orgánmi verejnej správy.

4. Najvyšší súd napadnutým rozsudkom kasačnú sťažnosť zamietol ako nedôvodnú (§ 461 SSP). Vychádzajúc z toho, že hlavnou úlohou správneho súdnictva je ochrana subjektívnych práv a jeho cieľom je ochrana práv fyzických a právnických osôb a ich prostredníctvom následne aj ochrana zákonnosti, po preskúmaní obsahu spisu krajského súdu, ako aj administratívneho spisu dospel k záveru, že námietky sťažovateľa nie sú dôvodné. Podľa názoru najvyššieho súdu sťažovateľ svojím konaním naplnil všetky pojmové znaky skutkovej podstaty priestupku proti občianskemu spolunažívaniu podľa § 49 ods. 1 písm. d) zákona o priestupkoch, v administratívnom konaní boli vykonané relevantné dôkazy, ktoré hodnoverne preukazujú protiprávne konanie sťažovateľa, preto najvyšší súd nemal žiadne pochybnosti o vine sťažovateľa. Protiprávne konanie sťažovateľa bolo vo výrokovej časti rozhodnutia orgánu verejnej správy prvého stupňa vymedzené úplne a určite. Skutok tak, ako je uvedený vo výrokovej časti uvedeného rozhodnutia, bol potvrdený výpoveďami svedkov. Závery plynúce z výpovedí svedkov sú zhodné a potvrdzujú priebeh skutku, ako bol zistený orgánmi verejnej správy. Skutočnosť, že vykonané dôkazy boli v konečnom dôsledku vyhodnotené v neprospech sťažovateľa, neznamená, že by hodnotenie dôkazov orgánmi verejnej správy bolo jednostranné či tendenčné. Pretože bola vina sťažovateľa v prejednávanej veci jednoznačne preukázaná, nemožno konštatovať porušenie zásady prezumpcie neviny. Čo sa týka krajského súdu, tento sa podľa kasačného súdu vo svojom rozhodnutí s právnymi námietkami sťažovateľa riadne vysporiadal, pričom nenechal otvorenú žiadnu spornú otázku, riešenie ktorej by zostalo na kasačnom súde. Aj uloženie sankcie sťažovateľovi najvyšší súd považoval za správne

a postačujúce vzhľadom na spáchaný priestupok, pričom zdôraznil, že ide o dostatočný výchovný a preventívny prostriedok spôsobilý zabezpečiť splnenie účelu správneho trestania, ktorým je náprava páchatel'a.

II.

Argumentácia s'ťažovateľa

5. S'ťažovateľ v ústavnej s'ťažnosti [čl. 127 ústavy a § 122 a nasl. zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] vyslovuje nesúhlas so závermi krajského súdu a najvyššieho súdu, že sa dopustil priestupku proti občianskemu spolunažívaniu podľa § 49 ods. 1 písm. d) zákona o priestupkoch. Spochybňuje dokazovanie vykonané orgánmi verejnej správy a poukazuje na to, že v konaní pred správnym súdom aj kasačným súdom namietal porušenie zásady prezumpcie neviny z dôvodu, že orgány verejnej správy neuskutočnili žiadne dokazovanie v situácii, ak s'ťažovateľ tvrdil, že sa skutok nestal. S'ťažovateľ tvrdí, že nebol povinný k žiadnej procesnej aktivite, ale takúto procesnú aktivitu mali prebrať orgány verejnej správy. Podľa názoru s'ťažovateľa v napadnutom rozsudku krajského súdu absentuje taký rozsah odôvodnenia, ktorý by reflektoval zásadné námietky s'ťažovateľa týkajúce sa dokazovania vykonaného orgánmi verejnej správy. S'ťažovateľ polemizuje aj so závermi napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, ktorému rovnako vytýka to, že pri rozhodovaní o kasačnej s'ťažnosti sa nevysporiadal s viacerými zásadnými námietkami s'ťažovateľa týkajúcimi sa procesných pochybení orgánov verejnej správy.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej s'ťažnosti

6. Podstatou ústavnej s'ťažnosti je námietka porušenia základných práv s'ťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 152 ods. 4 ústavy postupom a rozsudkom krajského súdu č. k. 28 Sa 25/2018 z 5. februára 2019 (bod 2) a postupom a rozsudkom najvyššieho súdu č. k. 6 Asan 25/2020 zo 14. apríla 2021 (bod 4), s ktorými s'ťažovateľ, opisujúc v ústavnej s'ťažnosti najmä skutkový stav veci, nesúhlasí a považuje ich za zjavne neodôvodnené najmä vo vzťahu k dokazovaniu vykonanému orgánmi verejnej správy (bod 5).

III.1. K namietanému porušeniu základných práv s'ťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 152 ods. 4 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu

7. Ústavný súd rozhoduje o s'ťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd (čl. 127 ods. 1 ústavy). Právoplatné rozhodnutie krajského súdu možno napadnúť kasačnou s'ťažnosťou, o ktorej rozhoduje senát najvyššieho správneho súdu (§ 438 ods. 1 a 2 SSP). Keďže právomoc najvyššieho súdu predchádzala právomoci ústavného súdu poskytnúť ochranu právam s'ťažovateľa, ústavný súd ústavnú s'ťažnosť v časti týkajúcej sa námietky porušenia základných práv s'ťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 154 ods. 2 ústavy napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu

8. Ústava predstavuje právny celok, ktorý treba aplikovať vo vzájomnej súvislosti všetkých ústavných noriem. Len výnimočne a ojedinele môže nastať stav, keď sa spoločensky upravený vzťah upravuje jedinou normou ústavy (II. ÚS 128/95). Každé ustanovenie ústavy treba interpretovať a uplatňovať v nadväznosti na iné normy ústavy, pokiaľ existuje medzi nimi príčinná súvislosť (II. ÚS 48/97), a preto ústavný súd opakovane vyslovil názor, že ustanovenia ústavy sa vysvetľujú a uplatňujú vo vzájomnej súvislosti všetkých relevantných noriem (II. ÚS 31/97, PL. ÚS 13/97, PL. ÚS 15/98, II. ÚS 10/99, I. ÚS 53/01, PL. ÚS 12/01, m. m. PL. ÚS 9/04 atď.). Záver o interpretácii a uplatňovaní právnych noriem vo vzájomnej príčinnej súvislosti sa nepochybne vzťahuje nielen na ústavné normy, ale aj na právne normy obsiahnuté v právnych predpisoch nižšieho stupňa právnej sily, teda aj na právne normy obsiahnuté v zákonoch. Zároveň zo zásady ústavne konformného výkladu a uplatňovania právnych predpisov explicitne vyjadrenej v čl. 152 ods. 4 ústavy vyplýva aj požiadavka, aby všetky orgány verejnej moci vykladali a uplatňovali zákony (zákonné normy) v súlade s obsahom a účelom dotknutých ústavných noriem.

9. Za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd je na prvom mieste zodpovedný všeobecný súd. Ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, a že jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, III. ÚS 264/05, ZNaU 100/2005).

10. Článok 46 ods. 2 ústavy zaručuje ústavné právo fyzických osôb a právnických osôb, ktoré obhájitelným spôsobom tvrdia, že boli na svojich právach ukrátené rozhodnutím orgánu verejnej správy obrátiť sa na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak, pričom z právomoci súdu nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd. Obhájitelnosť tvrdenia v danom prípade znamená, že vzhľadom na právnu úpravu a na okolnosti prípadu bolo konkrétne rozhodnutie orgánu verejnej správy spôsobilé zasiahnuť do práv alebo právom chránených záujmov fyzických osôb alebo právnických osôb, ktoré tvrdia, že boli rozhodnutím orgánu verejnej správy dotknuté. V tomto rozsahu (pokiaľ ide o garantovanie práva na prístup k súdu) predstavuje ustanovenie čl. 46 ods. 2 ústavy *lex specialis* vo vzťahu k všeobecnejšiemu ustanoveniu čl. 46 ods. 1 ústavy. Aj v prípadoch, keď právo účastníka konania na prístup k súdu má svoj ústavný základ v čl. 46 ods. 2 ústavy, je správny súd konajúci vo veci viazaný princípmi spravodlivého súdneho konania vyplývajúcimi z čl. 46 ods. 1 ústavy. Obsah základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva iba v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Zahŕňa taktiež právo na určitú kvalitu súdneho konania definovanú procesnými garanciami spravodlivého súdneho konania, ako je napr. právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, ktorá má byť v konkrétnom prípade poskytnutá. Zásada spravodlivosti obsiahnutá v práve na spravodlivé súdne konanie totiž vyžaduje, aby súdy založili svoje rozhodnutia na dostatočných a právne relevantných dôvodoch zodpovedajúcich konkrétnym okolnostiam prerokúvanej veci (m. m. III. ÚS 305/08).

Podľa dnes už ustálenej judikatúry ústavného súdu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04, II. ÚS 531/2020, I. ÚS 380/2021) korešpondujúcou s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (rozsudok vo veci Ruiz Torija a Hiro Balani v. Španielsko z 9. 12. 1994, sťažnosť č. 18390/91) všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces.

11. Vo vzťahu k napadnutému rozsudku, ktorým najvyšší súd zamietol kasačnú sťažnosť sťažovateľa ako nedôvodnú, treba poukázať na povahu a špecifiká správneho súdnictva, ktorého úlohou nie je nahradzovať činnosť orgánov verejnej správy, ale preskúmať zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy, teda preskúmať to, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených v návrhu rešpektovali príslušné hmotno-právne a procesno-právne predpisy. V tejto súvislosti najvyšší súd správne poukázal na účel konania pred správnym súdom ako jednej zo záruk ochrany základných ľudských práv a slobôd a ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov administratívneho konania (§ 5 ods. 2 SSP).

12. V konaní pred správnym súdom majú účastníci konania rovné postavenie. Účastníci konania sú povinní preukázať svoje tvrdenia a vykonať úkony v lehote určenej správnym súdom (§ 5 ods. 9 SSP). Ústavný súd už v minulosti judikoval, že rovnosť účastníkov konania všeobecný súd zabezpečuje vytvorením rovnakých procesných možností na uplatnenie ich práv a plnenie ich povinností. Podstata tejto ústavnej zásady spočíva v tom, že všetci účastníci konania majú rovnaké procesné práva a povinnosti, ktoré uplatňujú a plnia za rovnakých procesných podmienok bez zvýhodnenia alebo diskriminácie niektorej z procesných strán. Čl. 47 ods. 3 ústavy teda zaručuje len procedurálnu rovnosť v určitom konaní, nie „rovnosť“ v zmysle rovnakého či dokonca želaného výsledku pre každého účastníka takéhoto konania (m. m. PL. ÚS 43/95, II. ÚS 35/02, II. ÚS 121/02, II. ÚS 135/05, IV. ÚS 126/09).

13. Odborná právnická literatúra k dôvodu kasačnej sťažnosti podľa § 440 ods. 1 písm. g) SSP uvádza, že „Právnym posúdením veci na účel tohto ustanovenia je činnosť krajského súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na skutkový stav zistený orgánom verejnej správy alebo aj ním samým v rámci plnej jurisdikcie (peňažnej alebo sankčnej moderácii) alebo v osobitných konaniach. Nesprávne právne posúdenie veci predstavuje právnu vadu rozhodnutia. Tento dôvod kasačnej sťažnosti je naplnený v prípade, keď krajský súd na zistený skutkový stav a) neaplikoval príslušnú právnu normu (t. j. úplne opomenul aplikovať príslušnú právnu normu), b) aplikoval nesprávnu právnu normu (t. j. namiesto príslušnej právnej normy aplikoval normu inú), c) obsah správnej právnej normy nesprávne interpretoval alebo d) správne zvolenú a správne interpretovanú právnu normu nesprávne aplikoval. Nesprávnym právnym posúdením veci je tak omyl krajského súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. Podanie kasačnej sťažnosti zásadne nebude prichádzať do úvahy z dôvodu nedostatočne zisteného skutočného stavu veci, ale jej podanie je odôvodnené nesprávnym právnym posúdením. (Baricová, J., Fečík, M., Števček, M., Filová, A. a kol. Správny súdny poriadok. Komentár. Bratislava : C. H. Beck, 2018. s. 1602 – 1632.).

14. Kasačný súd po vecnom preskúmaní zamietne kasačnú sťažnosť, ak nie je dôvodná, a teda napadnuté rozhodnutie krajského súdu je správne (§ 461 SSP).

15. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd preskúmaním napadnutého rozsudku najvyššieho súdu zistil, že najvyšší súd postupoval v medziach svojej právomoci, pričom sa nedopustil takého výkladu a aplikácie príslušnej zákonnej právnej úpravy (zákona o priestupkoch a Správneho súdneho poriadku), ktorými by poprel ich účel a význam. Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu nemožno označiť za arbitrárny v tom smere, že by závery ním formulované boli zjavne nelogické s ohľadom na zistený skutkový stav, ústavne neudržateľné alebo že by napadnutý rozsudok nereflektoval ťažiskové skutočnosti dôležité pre riadne zistenie stavu veci a rozhodnutie o kasačnej sťažnosti sťažovateľa. V danom prípade nič nenasvedčuje tomu, že by sťažovateľ v priestupkovom konaní nemal možnosť právne argumentovať, prípadne predkladať také dôkazy, ktoré by sa z hľadiska záverov najvyššieho súdu javili ako právne významné pre zrušenie rozsudku krajského súdu. Sťažovateľ najvyššiemu súdu nepredložil žiadny taký dôkaz, ktorým by podporil svoje tvrdenie, že priestupku proti občianskemu spolunažívaniu podľa § 49 ods. 1 písm. d) zákona o priestupkoch sa nedopustil.

16. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnymi závermi najvyššieho súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozsudku najvyššieho súdu (m. m. II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010).

17. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti týkajúcej sa námietky porušenia základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 154 ods. 2 ústavy napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

18. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 28. apríla 2022

Miloš Maďar
predseda senátu